

Nog te weinig aandacht voor dierverwaarlozing

Wat doe je als adviseur als je vermoedt dat een klant-veehouder zijn dieren verwaarloost of dreigt te verwaarlozen? Ga je daarover met hem in gesprek, meld je het direct bij het Vertrouwensloket Preventie Verwaarlozing Landbouwhuisdieren of doe je niets? “Het is lastig voor adviseurs om er op een goede manier richting ondernemer iets mee te doen. Maar dat is geen reden om er niets mee te doen”, zegt Menno Douma van het vertrouwensloket.

Henk ten Have

M

enno Douma (LTO) beheert samen met Jan Veling (GD) het Vertrouwensloket Preventie Verwaarlozing Landbouwhuisdieren dat bijna elf jaar geleden door de sector zelf werd opgericht. Het loket richt zich op de preventie van verwaarlozing van runderen, schapen, geiten en varkens. Onder het loket vallen drie vertrouwens-teams (voor Noord-, Midden en Zuid-Nederland), elk bestaande uit een dierenarts en een adviseur met een bedrijfseconomische achtergrond. Samen kunnen ze op bedrijven waar de dieren niet goed worden verzorgd snel opereren: wat speelt er en wat kunnen we doen. Bij grootschalige verwaarlozing en/of als de veehouder het vertrouwensteam niet op zijn bedrijf wil toelaten, wordt de nVWA ingeschakeld.

Risicobedrijven

Op verreweg de meeste veebedrijven worden de dieren goed verzorgd, zegt Douma. Daarnaast is er een heel kleine groep waar de verzorging van de dieren duidelijk te wensen overlaat en waar het vertrouwensloket en/of de nVWA zo snel mogelijk moet ingrijpen. Tussen deze twee groepen in bevinden zich de zogenaemde risicobedrijven. Daar is ogenschijnlijk niet zoveel aan de hand, maar vakmensen kunnen aan bepaalde kengetallen zien dat de zorg voor de dieren afneemt. “Dierenartsen en veevoederleveranciers komen het vaakst op bedrijven en zijn steeds meer adviseur en begeleider van veehouders. Daarmee hebben ze ook een verantwoordelijkheid. Ze zien een scala aan kengetallen van de bedrijven, zoals sterfte, uierontsteking, klauwproblemen en vruchtbaarheid. Die kengetallen zeggen iets over de zorg voor de dieren. Klauwproblemen zijn we gewoon gaan vinden, maar dat zijn ze absoluut niet.”

TER SPRAKE BRENGEN

Dierverwaarlozing is een lastig onderwerp om te bespreken met de veehouder.

Foto: Twan Wiermans

Je moet echter niet op één ding afgaan; er zijn meestal meerdere signalen die erop wijzen dat het niet goed gaat met de boer en zijn dieren. Naast slechtere bedrijfsresultaten zijn dat afzeggen van afspraken, niet in de stal mogen komen, niet betalen van rekeningen enzovoorts. Douma: “Aan een combinatie van signalen kunnen adviseurs dierverwaarlozing zien aankomen. En daar moeten ze iets mee doen. Het is hun vak” Ze kunnen het zelf aankaarten bij de veehouder. Douma erkent dat dat voor veel adviseurs moeilijk is. “Je moet een drempel over. Het aan de hand van kengetallen ter sprake brengen, is denk ik de beste weg. Je kunt bijvoorbeeld zeggen dat er wel erg veel problemen met uiergezondheid voorkomen in vergelijking met andere bedrijven en aan de boer vragen wat volgens hem de oorzaak daarvan is.”

De verslechterde verzorging van de dieren kan ook anoniem worden gemeld bij het vertrouwensloket. “Maar ga het niet op je eigen houtje melden, bespreek het eerst met je leidinggevende. Vervolgens kan samen met het vertrouwensloket worden bedacht hoe met het geval om te gaan. Het is niet altijd nodig om gelijk bij een bedrijf langs te gaan; soms vragen we mensen eerst om de vinger aan de pols te houden. Later is het misschien nodig dat een vertrouwensteam naar het bedrijf gaat. We doen altijd iets met de meldingen, maar we hebben geen standaard-aanpak.”

Op sommige bedrijven komen maar heel weinig mensen. Dan durft een adviseur dierverwaarlozing soms niet te melden bij het vertrouwensloket, omdat de veehouder vrij eenvoudig kan traceren dat hij de melding heeft gedaan en mogelijk rancuneus wordt.

Concurrentieoverwegingen zijn geen excuus om niets te doen, vindt Douma. “Iedereen heeft de verantwoordelijkheid om er iets mee te doen: zelf of doorgeven aan bevoegde instanties.” Bij het vertrouwensloket komen meldingen van verwaarlozing en risicobedrijven veelal binnen via burgers, collega-boeren, dierenartsen en medewerkers van de bedrijfsverzorging en ki-service.

Voor dierenartsen is een meldcode voor dieren mishandeling in ontwikkeling. Volgens de code gaan dierenartsen hun klanten aanspreken op bijvoorbeeld slechte huisvesting en te weinig voer of water. Ernstige misstanden worden gemeld bij

het vertrouwensloket en/of de nVWA. "Een meldcode voor adviseurs zou een volgende stap kunnen zijn", aldus Douma.

Ondergeschoven kindje

De aandacht voor dierverwaarlozing kan bij veel dienstverlenende bedrijven beter, vindt Douma. "Het is een ondergeschoven kindje. Er wordt weinig over gesproken. Terwijl de vakmensen die op de boerderijen komen een belangrijke rol kunnen spelen bij het vroegtijdig signaleren van problemen. Bedrijven zouden met hun medewerkers kunnen bespreken hoe ze om moeten gaan met risicobedrijven die overigens vaak bekend zijn bij bijvoorbeeld mengvoerbedrijven." Het vertrouwensloket helpt graag bij het onder de aandacht brengen van dierverwaarlozing en wat te doen als adviseur. "Wij hebben folders en geven presentaties." Het vertrouwensloket wil ook graag een aanspreekpunt per bedrijf. Bij een aantal bedrijven zijn er al contactpersonen.

Animal cops

Het aantal meldingen van dierverwaarlozing was

de afgelopen tien jaar vrij constant. In 2009 ging het om 48 meldingen. Verwaarlozing op bedrijven met rundvee wordt verreweg het vaakst gemeld. Volgens Douma komt dat doordat de rundveehouderij een zichtbare sector is. Varkensstallen daarentegen zijn veelal gesloten en daar komen ook maar weinig mensen binnen. "Wij hebben het beeld dat dierverwaarlozing op veel meer bedrijven speelt. Zeker als je het hebt over risicobedrijven, en die kunnen afzakken naar echte dierverwaarlozing."

Douma verwacht dat er in de komende jaren meer gevallen zullen worden gemeld, doordat er veel aandacht is voor het onderwerp dierenwelzijn. Zo heeft het kabinet de komst aangekondigd van vijfhonderd animal cops: politieagenten die zich moeten bezighouden met dierenleed. In Capelle aan den IJssel loopt sinds februari een proef met twee buitengewone opsporingsambtenaren met speciale bevoegdheden op het terrein van dierenwelzijn.

"Wij streven natuurlijk niet naar zoveel mogelijk meldingen. Maar als iedereen goed oplet, zal er steeds minder sprake zijn van echte verwaarlozing."

WAT TE DOEN

Stappenplan 'Wat te doen bij signalen van dierverwaarlozing.'

Bron: Vertrouwensloket PREVENTIE VERWAARLOZING LANDBOUWHUISDIEREN

